

Fäbodar 2018

Du kan få miljöersättning för att sköta fäbodbete. Syftet är att bevara ett fäbodbruk som förstärker och bevarar landskapets karaktär och dess biologiska mångfald.

Åtagande för fäbodar

Om du vill söka ett nytt åtagande för den här miljöersättningen men har ett pågående åtagande för motsvarande ersättning i programperiod 2007-2013 måste du först slutföra ditt pågående åtagande. Läs mer om detta på [villkorssidorna under Miljöersättningar 2007-2013](#).

Åtagande för att få miljöersättning

För att få miljöersättning för fäbodar måste du ha ett åtagande. Så länge åtagandet gäller ska du följa villkoren för ersättningen. För att få dina pengar måste du också söka utbetalning varje år.

Vad är ett åtagande?

Ett åtagande innebär att du åtar dig att sköta din mark och dina djur enligt vissa villkor i 5 år. [Läs mer om villkoren](#). Du utför då den miljötjänst som du kan få miljöersättning för.

Du måste följa de villkor som gäller för miljöersättningen varje år under hela 5-årsperioden. Det innebär att du måste följa villkoren som gäller oavsett om du söker utbetalning eller inte. Åtagandet börjar den 1 januari det år som du gör din ansökan och slutar den 31 december det sista året i 5-årsperioden.

Du söker åtagande i SAM Internet

Du söker åtagande för fäbodar i SAM Internet. [Läs mer om hur du söker ett åtagande](#).

Du som sökte åtagande 2015, 2016 eller 2017

Om du sökte ett åtagande för fäbodar 2015, 2016 eller 2017 så är åtagandet i vissa fall inte beslutat än. I SAM Internet visar vi antingen att åtagandet är ansökt 2015, 2016 eller 2017, eller att det är beslutat.

Om du själv vill göra ändringar eller om det finns felaktigheter som Jordbruksverket eller länsstyrelsen inte känner till, behöver du ange att åtagandet ska ändras. Det gör du genom att skriva under Övriga upplysningar i SAM Internet. Under Övriga upplysningar ska du skriva att du vill ändra ditt åtagande och därefter skickar länsstyrelsen en blankett till dig som du ska fylla i och sedan skicka tillbaka till länsstyrelsen. Om du vill öka ett åtagande med fler block söker du åtagande för dessa block precis som vanligt.

Tänk på att du inte behöver ändra ditt åtagande om vi har ändrat arealen på grund av en kontroll.

Kan du öka ditt åtagande?

Du kan fråna och med det andra året som åtagande gäller öka det med mer areal.

Om du ökar ditt åtagande med areal gäller följande:

- år 2 och 3 i åtagandeperioden får du behålla din åtagandeperiod om du ökar med högst 10 procent mer areal. Om du ökar med mer än 10 procent får du ett nytt 5-årigt åtagande.
- år 4 och framåt i åtagandeperioden får du ett nytt 5-årigt åtagande om du ökar arealen.

Du kan minska eller avsluta ditt åtagande

Ett åtagande för fäbodar är 5-årigt. Under vissa förutsättningar kan det vara möjligt att minska eller avsluta ditt åtagande utan återkrav.

Om du inte kan överföra åtagandet till en annan lantbrukare kan det innebära att du inte behöver betala tillbaka ersättningen du redan har fått. Det gäller när:

- Du har haft ett arrende eller avtal om nyttjanderätt som du inte kunde förlänga.
- Du har sålt marken.
- Du har överlåtit marken som berörs av åtagandet.

Det kan också innebära att du inte behöver betala tillbaka ersättningen du redan har fått om:

- Du slutar med jordbruksverksamhet.
- Du har drabbats av en händelse som omfattas av force majeure eller en annan exceptionell händelse som du inte har kunnat förutse.
- Din mark har ingått i ett motsvarande åtagande i obruten följd under de senaste 5 åren och minskningen inte äventyrar syftet med åtagandet. Du kan även tillgodoräkna dig tid från ett tidigare åtagande enligt programperiod 2007-2013.

Om du minskar eller avslutar ett åtagande i förtid ska länsstyrelsen utreda vilka konsekvenser det blir. De beslutar i det enskilda fallet om det är tillåtet att avsluta eller minska åtagandet utan återkrav. Du kan avsluta hela åtagandet eller ta bort ett enskilt skifte eller block från åtagandet.

Minsta gräns för åtagande

Minsta belopp för utbetalning är 1 000 kronor. Det betyder att om du söker ett åtagande med så liten omfattning att du inte kommer upp i 1 000 kronor per miljöersättning och år så får du ingen utbetalning. Om ersättningen blir lägre än 1 000 kronor första året får du heller inte något åtagande.

Är du osäker på vilka åtaganden du har?

Om du redan har åtaganden men är osäker på vilka du har, kan du se detta i SAM Internet. Du kan även se pågående åtaganden för miljöersättningar som du gick in i 2014 eller tidigare på Mina sidor. Åtaganden för miljöersättningar som du gick in i 2015, 2016 och 2017 visas endast på Mina sidor om det är beslutat.

Du måste bruka marken för att kunna få ersättning

Det är du som brukar marken som kan ha rätt till ersättning. Du kan äga eller arrendera marken eller ha ett nyttjanderättsavtal med ägaren till marken.

Försäkra dig om att rätten att bruka marken gäller under hela tiden som ditt åtagande gäller, innan du går in i ett nytt åtagande. Om du inte äger marken försäkras du dig bäst genom att upprätta ett skriftligt avtal med markägaren.

Om du blir av med mark som ingår i ett pågående åtagande, bör du kontrollera om du kan föra över åtagandet på marken till den som tar över. Annars kan du bli skyldig att betala tillbaka ersättning eftersom det är ett krav att fullfölja de åtaganden som du har.

Vid försäljning eller arrende ska du överlåta åtagandet

Om du säljer eller arrenderar ut din mark är det möjligt att överlåta åtagandet på den mark som du säljer eller arrenderar ut. Du kan också överlåta din ansökan om utbetalning.

Det här gäller vid överlåtelser

Den längsta åtagandeperioden gäller

Om du tar över ett åtagande för fäbodar från någon annan kommer all mark, ny och gammal, att få den åtagandeperiod som gäller längst.

Använd blankett vid överlåtelse

Om du ska överlåta ett helt jordbruksföretag ska du använda blanketten Övertagande av hela SAM-ansökan 2018. Om du bara ska överlåta ett åtagande eller ansökan om åtagande och utbetalning ska du använda blanketten Övertagande av åtaganden och utbetalning av miljöersättningar 2018. Du kan läsa mer om överlåtelsen i anvisningen till blanketten.

Blanketten ska ha kommit in till länsstyrelsen i övertagarens län senast den 15 juni om det gäller del av jordbruksföretag. Om ett helt jordbruksföretag överlåts till en annan lantbrukare ska ansökan om övertagande komma in till länsstyrelsen i övertagarens län innan länsstyrelsen har fattat beslut om utbetalning.

Tänk på att ansökan om övertagande alltid måste skickas in om den nya sökanden har ett annat person- eller organisationsnummer. Detta gäller alltså även om det är en familjemedlem som ska ta över eller om du ska ändra företagsform.

Tänk på detta vid övertagande

Det är olika saker som du behöver tänka på beroende på om du ska ta över ett åtagande eller bara mark. Läs mer på sidan [Ta över ett företag](#).

Om du har ett pågående åtagande från programperiod 2007-2013

Du kan inte öka dina pågående åtaganden som du gick in i 2014 eller tidigare, det vill säga i förra programperioden. Däremot kan du i vissa fall söka ett nytt ökat åtagande i en ny ersättning med motsvarande mål och syfte och avsluta ditt pågående åtagande i förtid. Du söker då ett nytt åtagande för allt som ingick i ditt pågående åtagande och för utökningen. För att kunna få ett nytt åtagande måste du utöka med minst 0,1 hektar. Du får då ett nytt 5-årigt åtagande i den nya ersättningen istället. Du måste alltid ta med all mark från det gamla åtagandet in i det nya åtagandet.

Om du får ett nytt större åtagande beviljat enligt ovan kommer ditt gamla åtagande automatiskt att avslutas. Om du däremot inte skulle få ett nytt åtagande blir din ansökan istället automatiskt en ansökan om utbetalning för ditt pågående åtagande.

Villkor för fäbodar

Du måste ha ett åtagande

För att få miljöersättning för fäbodar måste du ha ett åtagande som gäller 2018. Ett åtagande innebär att du åtar dig att sköta din mark och dina djur enligt villkoren för ersättningen i 5 år. När du utför ditt arbete enligt dessa villkor, utför du den miljötjänst som du kan få miljöersättning för. För att få dina pengar måste du också söka utbetalning varje år under dessa 5 år. Läs mer om [åtagande för fäbodar](#).

Ett jordbruksskifte måste vara minst 0,1 hektar

Ett jordbruksskifte måste vara minst 0,1 hektar för att ge rätt till ersättning.

Marken ska vara fäbodbete

Du kan söka miljöersättning för fäbodar om du har mark som är klassad som:

- fäbodbete som ger rätt till gårdsstöd och kompensationsstöd
- fäbodbete som inte ger rätt till gårdsstöd och kompensationsstöd

Det är länsstyrelsen som bedömer om din mark är klassad som fäbodbete som ger rätt till gårdsstöd och kompensationsstöd, eller fäbodbete som inte ger rätt till gårdsstöd och kompensationsstöd.

Fäboden ska vara godkänd av länsstyrelsen

Du kan få miljöersättning för fäbodar om du har

- en eller flera fäbodar som är godkända av länsstyrelsen
- minst 6 hektar fäbodbete för varje fäbod
- minst 1,2 djurenheter för varje fäbod av djurslagen get, får eller nötkreatur.

Du ska varje år låta beta den areal fäbodbete som ingår i ditt åtagande med ett betetryck på 0,2 djurenheter per hektar. Djurslagen ska vara get, får, nötkreatur eller häst.

Detta innebär att du måste ha minst 1,2 djurenheter för varje fäbod av djurslagen get, får eller nötkreatur men att det för djurenheter utöver detta även är tillåtet med hästar.

Så här många djurenheter blir varje djur

Djurlag	Antal djurenheter
Getter och får	0,15
Nötkreatur som är äldre än 2 år	1,0
Ungnöt (6 månader till 2 år)	0,6
Hästar	1,0

Vad är en godkänd fäbod?

En godkänd fäbod innebär att:

- fäboden innehåller minst en byggnad i traditionell stil med fungerande permanent tak. Byggnaden ska vara ursprunglig, restaurerad eller återuppbyggd.
- fäboden historiskt har använts som fäbod.
- byggnader på fäboden inte används som permanentbostad och att fäboden är tydligt avgränsad från hemgården, både geografiskt och funktionsmässigt.
- fäboden uppfyller de särskilda kriterierna för fäbod som länsstyrelsen har beslutat om.
- djuren inte befinner sig på fäboden eller fäbodbetet tidigare än 1 maj eller senare än 31 oktober.

Du får en fäbodplan med skötselvillkor

När länsstyrelsen har godkänt din fäbod och bedömt marktypen får du veta hur stor arealen i ditt åtagande blir. Med ditt beslut om åtagande får du en fäbodplan. Där står hur du ska sköta din fäbod. Fäbodplanen kan omfatta bland annat betestryck och hur länge djuren ska vara på plats.

Det här får du inte göra på din mark

På mark där du får miljöersättning för fäbodar får du inte:

- använda växtskyddsmedel
- gödsla
- jordbearbeta
- göra insådd
- bedriva tänk av sten eller jord
- genomföra åtgärder som riskerar att skada fornlämningar eller värdefulla landskapselement
- andra åtgärder som kan skada natur- och kulturvärden på skiftet.

Hur länge ska djuren vara vid fäboden?

Länsstyrelsen kan bestämma hur länge du ska låta djuren vara vid fäboden. Detta kan du i så fall läsa i din fäbodplan. Om det inte står något om detta i din fäbodplan ska du låta djuren vara vid fäboden minst två månader under fäbodsäsongen, som är 1 juni till och med 15 september.

Ibland bör inte djuren befinna sig vid fäboden

Länsstyrelsen kan ibland bestämma om undantag från hur länge djuren ska befinna sig vid fäboden. De här undantagen kan gälla:

- om djuren under en period efterbetar slåtterängar som ligger vid fäboden
- om djuren på grund av särskilda skäl inte bör befinna sig på fäboden under delar av säsongen, till exempel på grund av rovdjursangrepp.

Särskilda skötselvillkor för fäbodbetet

Länsstyrelsen kan också bestämma om särskilda skötselvillkor för fäbodbetet. Det kan handla om:

- reglering av tillskottsutfodring av betesdjur
- när på året bete ska ske
- hur många djurenheter, samt djur av respektive djurslag, som är tillåtna att finnas vid fäboden
- reglering av bete med vissa djurslag

Komplementet särskild skötsel av fäbodsbete

Du kan även få ersättning för särskild skötsel av fäbodsbete, som är ett komplement till hur du sköter marken i ditt åtagande för fäbodrar. Då får du lite mer ersättning. Länsstyrelsen bestämmer då om extra skötselvillkor som till exempel kan handla om:

- hur växtligheten ska se ut
- hur du ska sköta och underhålla kulturhistoriskt värdefulla landskapselement
- hur fäbodstigar ska synliggöras och användas
- att träd och buskar av igenväxningskaraktär ska tas bort senast den 31 oktober första året i åtagandet och därefter ska hållas borta under hela åtagandeperioden.

Du måste följa tvärvillkoren och basvillkoren för att få full ersättning

Tvärvillkoren är regler som till exempel handlar om hur du ska sköta dina djur och din mark. De flesta tvärvillkoren är regler som redan finns i den svenska lagstiftningen eller i EU:s lagstiftning. Det finns även andra regler för hur du brukar din mark, hur det påverkar miljön samt hur du får använda gödselmedel och växtskyddsmedel. Vissa av dessa regler, tillsammans med vissa tvärvillkor, utgör det som kallas för basvillkor. Du måste alltså följa samtliga av dessa villkor för att få full ersättning.

Här kan du [läsa mer om tvärvillkor](#).

Checklista

Under Mer information finns en checklista för miljöersättning för fäbodrar. Om du går igenom checklistan kan du få en uppfattning och bli påmind om vilka villkor du ska uppfylla för att få miljöersättningen.

Så här söker du miljöersättning

Du söker miljöersättningar och flera andra jordbrukarstöd i [SAM Internet](#).

För att kunna logga in i SAM Internet behöver du [e-legitimation](#).

Sista dag för SAM-ansökan 2018 är den 12 april.

Om du ska söka ersättningen för första gången så behöver du kontakta din länsstyrelse för att få ett kundnummer.

Här kan du läsa mer om [hur du ska göra när du söker olika stöd och ersättningar i SAM Internet](#).

Du kan behöva en fullmakt

Om någon annan person, till exempel en konsult, ska göra ansökan åt dig behöver du ge den personen [fullmakt för SAM Internet](#).

Om du ska göra ansökan själv och har ett aktiebolag eller handelsbolag måste den person som ska göra ansökan ha en fullmakt från firmatecknaren för att kunna använda sin personliga e-legitimation. Det innebär att du kan behöva ge dig själv fullmakt från företaget för att kunna göra SAM-ansökan.

Du kan ändra i din ansökan

Om till exempel din areal eller dina grödor ändras eller om du upptäcker att du har gjort fel i ansökan kan du ändra din ansökan. Du gör ändringen i SAM Internet. Vissa ändringar måste du göra senast den 15 juni för att de ska komma med i årets ansökan. Om länsstyrelsen hittar fel i din ansökan vid handläggningen eller om de meddelat dig att din gård ska kontrolleras, får du inte ändra eventuella fel som hittas i kontrollen. Det betyder att sista dag att ändra ansökan kan vara tidigare än den 15 juni.

Här kan du läsa [mer om vad du kan ändra och hur du gör ändringarna i SAM Internet](#).

Utbetalning av miljöersättning för fäbodar

Du behöver söka utbetalning varje år

När du har ett åtagande behöver du söka utbetalning varje år för att få dina pengar. Du söker utbetalning i SAM Internet. SAM Internet hjälper dig att göra rätt när du söker. Kontakta din länsstyrelse om du har några frågor om ansökan.

Så här mycket pengar kan du få

Så här mycket kan du få i miljöersättning för fäbodar

Fäbodar i bruk	
Huvudfäbod, där en fäbod i bruk består av 6 hektar	20 000 kronor per fäbod
Kompletterande fäbod, där en kompletterande fäbod i bruk består av 6 hektar	3 000 kronor per fäbod
Fäbodbete	
Fäbodbete	1 000 kr/hektar
Komplementet särskild skötsel för fäbodbete	1 200 kr/hektar

När kommer pengarna?

I [utbetalningsplanen](#) kan du se när vi planerar att betala ut pengarna.

På Mina sidor kan du se vad som händer med din ansökan. Du kan bland annat se när länsstyrelsen har fattat beslut om ditt åtagande och hur mycket pengar du får.

Minsta belopp för utbetalning

Belopp som är lägre än 1 000 kronor per ersättningsform betalar Jordbruksverket inte ut.

Du kan bli tvungen att betala tillbaka pengar

Om du inte fullföljer dina åtaganden kan du bli tvungen att betala tillbaka pengar. Länsstyrelsen har möjlighet att kräva tillbaka pengar upp till 10 år efter utbetalningen.

Om landsbygdsprogrammets pengar inte räcker

Det finns en viss summa pengar att betala ut från landsbygdsprogrammet. Om pengarna inte räcker för vissa ersättningsformer kan regeringen besluta om att begränsa ersättningarna. Det kan också bli aktuellt att sänka ersättningsbeloppen.

Du kan få avdrag på dina utbetalningar

För att få full ersättning måste du följa alla villkor som finns. [På sidan Kontroller och avdrag kan du läsa mer om avdrag.](#)

Kontroller och avdrag på miljöersättningar och ersättningar för ekologisk produktion

För att få full ersättning för miljöersättningar och ersättningar för ekologisk produktion måste du följa alla villkor som gäller för ersättningen. Det är i första hand länsstyrelsen som kontrollerar att din ansökan stämmer med verkligheten, och att du följer alla villkor och tvärvillkor.

Länsstyrelsen genomför kontrollerna både när de handlägger din ansökan och vid eventuella besök på din gård. Du får oftast veta i förväg att du ska få besök av en kontrollant. Det är olika för olika kontroller hur långt i förväg du får informationen. Du måste ge kontrollanterna den hjälp som är nödvändig för att de ska kunna genomföra kontrollen.

Tänk på att det är bara i undantagsfall som du kan ändra i din SAM-ansökan efter kontrollen. Kontakta din länsstyrelse för att få reda på vilka ändringar du kan göra.

Du kan få avdrag på ersättningen

Du måste följa alla villkor som gäller för åtagandet. Om du inte gör det kan länsstyrelsen besluta om avdrag på din ersättning. Det finns olika anledningar till att du kan få avdrag:

- Din ansökan kommer in för sent.
- Du har inte följt villkoren för ersättningen.
- Du har inte följt tvärvillkoren.
- Din verkliga areal är mindre än den du sökt för.

Om du har lämnat oriktiga uppgifter eller inte lämnat in uppgifter som behövs för ansökan kan du få hela din ansökan underkänd.

Om din ansökan kommer in för sent

Om din ansökan kommer in efter den 12 april minskar vi din ersättning med 1 procent per arbetsdag som ansökan är försenad. Om ansökan kommer in efter den 7 maj får du ingen ersättning alls 2018.

Om din verkliga areal är mindre än den du sökt för

Om skillnaden mellan den areal som kontrollanten mätt upp vid en kontroll och den areal du redovisat i SAM-ansökan är högst 2 hektar och högst 3 procent blir det inget avdrag. Du får betalt för den areal som länsstyrelsen mätt upp.

Om skillnaden mellan den areal som kontrollanten mätt upp vid en kontroll och den areal du redovisat i SAM-ansökan är större än 2 hektar eller större än 3 procent, dock maximalt 20 procent, räknar vi ut avdraget så här:

1. Länsstyrelsen räknar ut hur många hektar som skiljer mellan den areal som kontrollanten mätt upp vid en kontroll och den areal som du redovisat i SAM-ansökan.

2. Länsstyrelsen tar skillnaden i hektar gånger 2 och drar av värdet av den arealen från din ersättning.

Om skillnaden mellan den areal som kontrollanten mätt upp vid en kontroll och den areal du redovisat i SAM-ansökan är större än 20 procent av den areal som mätts upp får du ingen ersättning alls.

Om du inte följt villkoren

Om du inte följt villkoren för ersättningen kan du få avdrag på utbetalningen. Här kan du läsa mer om [vad som händer om du inte följer villkoren](#).

Om du inte följt tvärvillkoren

Om en kontroll visar att du inte har följt ett tvärvillkor beslutar länsstyrelsen hur många procent som ska dras av från utbetalningen av dina jordbrukarstöd. Här kan du läsa [mer om kontroller och avdrag för tvärvillkor](#).

Anmäl oförutsedda händelser

Om du inte uppfyller villkoren för ersättningen slipper du i vissa fall att betala tillbaka de pengar som du har fått. Det gäller till exempel om det beror på fastighetsreglering eller en annan oförutsedd händelse, som till exempel översvämning eller vildsvinsskada.

Du ska anmäla den oförutsedda händelsen skriftligen till din länsstyrelse tillsammans med en redogörelse för vad som hänt. Det ska du göra inom 15 arbetsdagar från den dag du har möjlighet att göra det. Länsstyrelsen kan sedan ändra villkoren för ersättningen och till exempel anpassa ersättningen efter den skötsel som har varit möjlig.

Om du slutar med din jordbruksverksamhet kan länsstyrelsen besluta om att du inte behöver betala tillbaka ersättning som du redan har fått.

Vi arbetar med bedrägeribekämpning

Alla myndigheter som hanterar EU-stöd, däribland Jordbruksverket, arbetar tillsammans för att förebygga och bekämpa bedrägerier och annan ekonomisk brottslighet. Inom EU har arbetet på det här området stärkts från och med 2014. De EU-stöd som vi kan använda i Sverige ska gå till dig som har rätt till stöd. Vi kommer i handläggningen fortsätta att kontrollera att vi betalar ut rätt belopp till rätt person.

Jordbruksverket rapporterar ärenden till OLAF

Jordbruksverket måste rapportera alla ärenden där vi, eller andra myndigheter som handlägger stöd, hittar fel i den EU-finansierade delen av stödet på mer än 10 000 euro. OLAF är den europeiska byrån för bedrägeribekämpning. Vi rapporterar ärendena oavsett om det är ett misstänkt bedrägeri eller ett vanligt fel.

Kombinera ersättningar

Kombinera inom samma företag

Inom samma företag kan du kombinera:

- alla åtaganden för ersättningar som du har gått in i 2015, 2016 och 2017.

- de flesta ersättningarna från programperioden 2007-2013 med ersättningarna som infördes 2015, 2016 och 2017.

Dessa kombinationer går inte att göra inom samma företag

Det finns undantag när det gäller att kombinera åtaganden för ersättningar som du gått in i 2015 eller senare med åtaganden från programperioden 2007-2013, som du gick in i 2014 eller tidigare.

Du kan inte kombinera en ersättning från programperiod 2007-2013 med en ersättning som infördes 2015 och 2016 om den har samma mål och syfte. Exempelvis kan du inte kombinera ett åtagande för betesmarker och slåtterängar som du har gått in i 2014 eller tidigare med ett åtagande för betesmarker och slåtterängar som infördes 2015.

Kombinera på samma mark

Läs mer om vilka [ersättningar som går att kombinera på samma mark](#)📄.

Om du söker kompensationsstöd kan du läsa mer om hur det går att kombinera med miljöersättning för vallodling på sidorna om [villkor för kompensationsstöd](#) och [villkor för vallodling](#).